

a kombinált betéti termékekre vonatkozó kiemelt befektetői információkról

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (továbbiakban: Felügyelet) fogyasztóvédelmi szempontú **témaelemzés** keretében vizsgálta a **kombinált betéti termékekre vonatkozó írásbeli tájékoztatás intézményi gyakorlatát**.

Ennek során a **Felügyelet elnevezéstől függetlenül kombinált betétnek tekintette** azon termékkört, amely esetében a fogyasztó két külön szerződés alapján betétet és pénzügyi eszközt, befektetési jellegű életbiztosítást vagy egyéb megtakarítási célú eszközt vásárol meg. További szempont, hogy a két termék együttes vásárlása (azonos időpontban, vagy meghatározott időintervallumon belül) a feltétele a termék által kínált kondíciókra való jogosultságnak (így különösen az akciós betéti kamatnak).

A **Felügyelet tapasztalatai szerint az intézmények vonatkozó gyakorlata szerteágazó**, az írásbeli tájékoztatás jellemzően többfajta dokumentumban, illetve honlap-tájékoztatásban valósul meg. A vizsgált intézményeknél általában kialakításra kerül egy, a betéti és a kapcsolódó befektetési/megtakarítási/biztosítási termék részre (továbbiakban: „befektetési” termék rész) egyaránt kiterjedő tájékoztató dokumentum. Ezek a tájékoztatók azonban különféle szempontok szerint, eltérő módon és mértékben mutatják be a kombinált betéti termékeket, illetve az egyes termék részek sajátosságait. Fogyasztóvédelmi szempontból ugyanakkor általános – nem csak a kombinált betéti termékek vonatkozásában megfogalmazható – elvárás, hogy a tájékoztatás biztosítsa a termék alapvető jellemzőinek megértését. Az érthetőség követelménye mellett, további fontos ismérv az összehasonlíthatóság az alternatív – akár a kombinált betétet forgalmazó hitelintézet által kínált – pénzlekötési lehetőségekkel szemben.

A Felügyelet határozott álláspontja, hogy a – részletes szóbeli tájékoztatáson túlmenően – **megfelelő írásbeli tájékoztatásnak** a teljes retail ügyfélkör számára elérhető, összetettebb termékek vonatkozásában **kiemelt jelentősége van**. A tájékozott fogyasztói (befektetői) döntéshozatal ugyanis csak a terméktranszparencia növelése és az információs aszimmetria csökkentése révén valósulhat meg. Ezt támasztja alá a Felügyelet elnökének 1/2011. általános fogyasztóvédelmi elvekről szóló ajánlása,¹ illetve az európai szabályozási trendek is. A csomagolt befektetési termékekre vonatkozó kiemelt információs dokumentumokról szóló rendelet-tervezet (PRIPs)² alapján ugyanis a jövőben kombinált betéti termékek vonatkozásában is ki kell alakítani az ún. Kiemelt Információs Dokumentumot (Key Information Document, KID). A Felügyelet – a témaelemzés tapasztalataira alapozva – ugyanakkor fontosnak tartja, hogy az érintett piaci szereplők már az európai szabályozás hatálybelépését megelőzően dolgozzanak ki egy, a KID-hez hasonló tájékoztató anyagot.

Mindezek alapján a **Felügyelet** a felügyelt intézményekkel szemben, a **kombinált betéti termékek vonatkozásában az alábbi elvárásokat fogalmazza meg**:

1. Az érintett, kombinált betéti termékeket előállító **piaci szereplők dolgozzanak ki egységes** – tehát mind a betéti, mind a „befektetési” termék részre kiterjedő – **tájékoztató dokumentumot**, melyet a szerződéskötést megelőzően, illetve a „befektetési” termék részre vonatkozó tranzakciót megelőzően, kellő időben **átadnak a fogyasztónak minősülő ügyfélnek**. Az egységes tájékoztató dokumentum javasolt elnevezése: Kiemelt Befektetői Információk.

¹ Id. az Ajánlás IV. fejezete (http://www.pszaf.hu/data/cms2303017/fogyved_ajanlas_1_2011.pdf)

² Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on key information documents for packaged retail investment products (PRIPs)

2. A Kiemelt Befektetői Információk dokumentum **tartalmilag legalább az alábbi szempontoknak** feleljen meg:

2/A. A Kiemelt Befektetői Információk dokumentum a **betéti termék**rész vonatkozásában tartalmazza:

- A **kedvezményes betéti kamatozás feltételeit**, e körben a kedvezményes kamatozást biztosító futamidő megjelenítését és összehasonlítását az azonos vagy hasonló futamidőre szóló, egyedi feltételekhez nem kötött legkedvezőbb, hitelintézet által nyújtott betéti kamattal;
- Az EBKM megjelenítését;
- Az OBA-garancia megjelenítését;
- A lekötési minimum (összecszerű) bemutatását;
- Az (választható) eszközarány bemutatását, azaz azt, hogy a kombinált betéti konstrukció hány százalékát teszi ki a betét, hány százalékát a befektetési termék rész;
- Figyelemfelhívást arra vonatkozóan, hogy a további tájékozódást (részletes kondíciókat) mely dokumentumok biztosítják. E tekintetben elvárt, hogy a Kiemelt Befektetői Információk c. dokumentum (a szolgáltató honlapján elérhető verzió) közvetlen linkelést biztosítson a további tájékoztató dokumentumokra.

2/B. Az Kiemelt Befektetői Információk dokumentum „**befektetési**” **termék**rész vonatkozásában tartalmazza:

- A (választható) termék(kör) megnevezését (befektetési alap/(banki) kötvény/életbiztosítás/stb.);
- A választható termékkör kibocsátójának, forgalmazójának megnevezését – különös tekintettel arra, ha az nem maga a bank;
- Figyelemfelhívást arra, hogy a termék részre kiterjed-e valamilyen tőkevédelem/tőkegarancia;
- A költségekre való figyelemfelhívást és az egyes költség típusokat;
- A kapcsolódó kockázatok azonosítását, és azt, hogy a lehetséges kockázatok köréről a fogyasztó hol tájékozódhat. Különös tekintettel kell lenni arra, ha a befektetési termék rész maga is összetett termék, s másfajta termék részeket is tartalmaz. Ekkor ismertetni kell ezeknek a termék részeknek az önálló jellemzőit, s lehetőség szerint a saját díját és költségét;
- Külön kiemelt figyelemfelhívást a likviditási kockázat mértékére, ha az számottevő, kitérve az (idő előtti) visszaváltással összefüggésben esetlegesen felszámított, a fogyasztót hátrányosan érintő levonásokra, jutalékokra/díjra/költségre;
- Külön kiemelt figyelemfelhívást arra, ha a „befektetési” termék rész futamideje jelentősen meghaladja a betéti termék rész futamidejét;
- Figyelemfelhívást arra vonatkozóan, hogy a további tájékozódást mely dokumentumok biztosítják. E tekintetben elvárt, hogy a Kiemelt Befektetői Információk c. dokumentum (a szolgáltató honlapján elérhető verzió) közvetlen linkelést biztosítson a további tájékoztató dokumentumokra.

3. A 2/A. és 2/B. pontban megfogalmazott minimum követelményeken túlmenően a Felügyelet jó gyakorlatnak tartja **mindazon** – fel nem sorolt – **tartalmi ismérvek megjelenítését** a Kiemelt Befektetői Információk dokumentumban, **melyek segítik a fogyasztó tájékozódását és lényegesnek bizonyulnak**.

4. Elvárt, hogy az **Kiemelt Befektetői Információk dokumentum formailag legalább az alábbi szempontoknak** feleljen meg:

- Kulcs információk kiemelése a szövegből: vastagbetű, aláhúzás, azaz bármely megoldás, amely segíti az információ szembevető megjelenítését;
- Megfelelően strukturált dokumentum: pl. alcímek, egyéb felosztások használata;
- Szembeállítások transzparens megjelenítése;
- OBA logó megjelenítése a „betéti” termék rész vonatkozásában;
- Lényegre törő mondatok, tömör megfogalmazások „átlag” fogyasztó számára egyértelmű kifejezések használata: következetes szóhasználat, „szakzsargon” mellőzése;

5. A **Kiemelt Befektetői Információk** dokumentum terjedelmét tekintve javasolt a **maximum 2 oldal**.

6. **Formai kialakítás szempontjából** további fontos jellemző az **attraktivitás** (így pl. ábrák, táblázatok, eltérő színezés használata), mely hozzájárul a termék-transzparenciához, a fogyasztó általi megértéshez.

7. Amennyiben a (választható) „befektetési” termék rész nyilvános, nyíltvégű befektetési alap befektetési jegye, javasolt a KIID³ – az egységes tájékoztató dokumentum átadásával egyidejű – átadása.

³ Key Investor Information Document

8. A Felügyelet az érintett intézményektől elvárja, hogy a Kiemelt Befektetői Információk dokumentum szerződéskötést (tranzakciót) megelőző (papír alapon vagy tartós adathordozón való) átadása mellett a **honlapjukon is, jól látható módon tegyék közzé azt.** E körben legyenek figyelemmel a releváns jogszabályi rendelkezésekre, különösen a Bszt.⁴ szabályaira).

9. A fentiekén túlmenően a Felügyelet jó gyakorlatnak tartja, ha az intézmények biztosítják az átlinkelés lehetőségét a PSZÁF honlapjának fogyasztóvédelmi aloldalára, a kombinált betéti termékekre vonatkozó releváns tájékoztatóira.

Budapest, 2013. július 22.

Dr. Szász Károly

elnök

⁴ A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 42.§-a